

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 563/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BPT LEASING, a.s.**, Drieňová 34, Bratislava, IČO 31 357 814, zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava II) v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. B2-50C/94/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/94/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/94/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **800 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia **713,96 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/94/2020 (pôvodne okresného súdu) (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15Co/23/2021 (ďalej len „konanie odvolacieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v napadnutom konaní o vylúčenie veci z exekúcie. Sťažovateľka v sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že konanie začalo na Okresnom súde Bratislava II dorúčením žaloby 5. novembra 2020. Tvrdí, že okresný súd dosiaľ uskutočnil dve pojednávania vo veci, ktoré boli obe odročené ešte pred ich otvorením z iniciatívy žalobcov na účel mimosúdneho riešenia sporu, pričom prvé z nich sa uskutočnilo 13. mája 2022 a druhé 31. marca 2023. Uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní vydal aj „nezmyselné“ neodkladné opatrenie (25. novembra 2020), proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd zmeňujúcim uznesením č. k. 15Co/23/2021-100 z 31. marca 2021 tak, že návrh zamietol.

3. Sťažovateľka vyjadruje názor, že predmetná vec nie je skutkovo ani právne zložitá, v priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť tak, aby bola vec včas rozhodnutá. Napriek uvedenému napadnuté konanie prebieha takmer 4 roky, pričom vo veci dosiaľ nebolo ani len vykonané dokazovanie, keďže obe nariadené pojednávania boli odročené bez prejednania veci, čo považuje za neakceptovateľné, porušujúce jej označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jej označené práva boli postupom mestského súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v odvolacom konaní porušené, prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 8 000 eur spoločne a nerozdielne od mestského súdu a krajského súdu a rovnako priznal náhradu trov konania spoločne a nerozdielne od týchto súdov.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 563/2024-12 zo 7. novembra 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v časti napadnutého postupu súdu prvej inštancie, vo zvyšku sťažnosť odmietol.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/867/2024 z 9. decembra 2024 v podstatnom k veci uviedol: „*Vzhľadom k okolnostiam prípadu mám za to, že v napadnutom konaní nedošlo zo strany vtedajšieho Okresného súdu Bratislava II (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava IV) k súdnym prieťahom, ako vyplýva aj z výpisu realizovaných úkonov vo veci. V predmetnej veci sa realizovali dve pojednávania, dňa 13. 05. 2022 a dňa 31. 03. 2023, pričom na oboch týchto pojednávaniach sporové strany prezentovali svoj zámer ukončiť vec mimosúdnou dohodou, na čo im súd vždy poskytol adekvátny priestor. Následne bol vytyčený ďalší termín pojednávania na deň 31. 01. 2024, ktorý však bol zrušený z dôvodu zmeny zákonného sudcu v danej veci. Po pridelení predmetnej veci novému zákonnému sudcovi a po riadnom oboznámení sa s danou vecou vytýčil nový zákonný sudca termín pojednávania na deň 13. 02. 2025. Novému zákonnému sudcovi bolo do súdneho oddelenia pridelených viac ako 450 vecí, a preto bolo jeho povinnosťou prioritne riešiť veci, ktoré neznesli odklad. Uvádzam, že nakoľko predmetom uvedeného sporu je excindačná*

žaloba, tak v danom prípade sa nejedná o jednoduchú právnu vec. Na základe uvedeného mám za to, že Okresný súd Bratislava II (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava IV) konal plynule, a teda bola zabezpečená efektívnosť zo strany súdu. Procesný postup vo veci sp. zn. B2-50C/94/2020 je plynulý a v súlade s príslušnými procesnými predpismi, ako aj v súlade so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania.“

7. Súčasťou vyjadrenia súdu prvej inštancie bola stručná chronológia úkonov a dotknutý súdny spis. Z predloženej chronológie procesných úkonov súdu a strán konania vyplývajú tieto podstatné skutočnosti, ktoré korešpondujú s obsahom predloženého súdneho spisu:

- 5. novembra 2020 – doručená žaloba súdu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 25. novembra 2020 – súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie,
- 2. decembra 2020 – súd uznesením uložil žalobcom povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 8. decembra 2020 – odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu o neodkladnom opatrení,
- 3. marca 2021 – vec predložená odvolaciemu súdu,
- 12. apríla 2021 – vec vrátená mestskému súdu spolu s uznesením o zmene nariadeného neodkladného opatrenia (zamietnutie),
- 20. mája 2021 – výzva sťažovateľke na vyjadrenie k žalobe, reakcia sťažovateľky na výzvu,
- 23. augusta 2021 – doručená duplika žalobcov,
- 8. októbra 2021 – doručené podanie sťažovateľov, reakcia na dupliku,
- 13. mája 2022 – pojednávanie odročené na neurčito na účel mimosúdneho urovnania sporu na účel výsluchu navrhovaných svedkov 16. decembra 2014,
- 13. septembra 2022 – vyjadrenie žalobcov o nemožnosti mimosúdneho riešenia sporu zo sociálnych dôvodov,
- 16. septembra 2022 – určenie termínu pojednávania na 31. marec 2023,
- 31. marca 2023 – pojednávanie odročené na neurčito na účel mimosúdnych rokovaní,
- 28. júl 2023 – vyjadrenie žalobcov o výsledku mimosúdnych rokovaní,
- 19. augusta 2023 – určenie termínu pojednávania na 31. január 2024,
- 15. januára 2024 – zrušenie termínu pojednávania (zmena zákonného sudcu),
- 28. októbra 2024 – určenie termínu pojednávania na 13. február 2025.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitnosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec (vylúčenie veci z exekúcie), ktorá v okolnostiach veci nevykazuje prvky skutkovej či právnej zložitosti. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd paušálne tvrdenie mestského súdu o nejednoduchšej právnej veci bez uvedenia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich takýto záver neakceptoval.

13. Pri skúmaní kritéria správanie sťažovateľky (žalovaná) v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane sťažovateľky, ktorými by prispela k zbytočným prietahom v napadnutom konaní.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

15. Zo spracovanej chronológie postupu súdu prvej inštancie v napadnutom konaní (bod 7 tohto nálezu) vyplýva, že konanie ako celok je poznamenané zbytočnými prietahmi a neefektívnym postupom. Hoci súd priebežne konal, nariad'oval pojednávania, tieto boli opakovane odročené bez prejednanja veci z dôvodu vytvorenia priestoru na mimosúdne riešenie sporu. V poradí tretie pojednávania bolo zrušené z dôvodov na strane súdu, pričom s odstupom roku bolo nariadené ďalšie pojednávania na február 2025. Možno konštatovať, že vec je aj po uplynutí štyroch rokov

v počiatočnej fáze, pričom z postupu súdu a frekvencie nariadovania pojednávani je zrejmé, že súd nekonal dostatočne razantne a efektívne.

16. Vychádzajúc z uvedeného a prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, zistené zbytočne prietahy a neefektívny postup, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní boli porušené práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

17. Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu (subjektu, na ktorý prešiel výkon súdnictva v danej veci, pozn.), aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 8 000 eur, čo odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a z toho vzniknutej ujmy.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu (vrátane obdobia 8 mesiacov, počas ktorých trvali dve prerušenia konania na súhlasný návrh sporových strán), ústavný súd považoval priznanie sumy 800 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti,) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

23. Ústavný súd tak priznal náhradu trov konania v požadovanej sume 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu